

Regionális döntő, 60 perc

1. Egy háztartás sokféle adót, illetéket fizet. Jelöld 1-gyel azokat az adókat, illetékeket, amelyeket háztartások maguk fizetnek be a hatóságoknak, 2-vel azokat az adókat, illetékeket, amelyek bár a háztartások zsebét terhelik, de mégsem ők fizetik be az államnak.

- a) forgalmi adó ...2... (1 pont)
- b) gépjármű adó ...1... (1 pont)
- c) népegészségügyi termékadó, ismertebb nevén chips adó ...2... (1 pont)
- d) útlevél kiváltásakor fizetendő illeték ...1... (1 pont)
- e) a benzin árába beépített jövedéki adó ...2... (1 pont)
- f) önkormányzat által kivetett ingatlanadó ...1... (1 pont)

2. A felsorolt társadalmi juttatások, támogatások közül válasszátok ki azokat, amelyeket a gyermeket nevelő szülők, családok kaphatnak!

- a) családi adókedvezmény
- b) családi pótlék
- c) első házások adókedvezménye
- d) GYED
- e) GYES

A kiválasztott támogatások betűjele: **a), b), d), e) (4 pont)**

3. Döntsetek el a következő állításokról, hogy azok igazak vagy hamisak!

- a) Ha a bruttó bérből levonjuk a társadalombiztosítási járulékot, akkor megkapjuk a nettó bért. **hamis (1 pont)**
- b) A személyi jövedelemadóból már akkor is igénybe vehető kedvezmény, amikor a baba még csak magzati korban van. **igaz (1 pont)**
- c) Az általános forgalmi adó egy olyan adónem, amit még a legszegényebbek is fizetnek. **igaz (1 pont)**
- d) A bankbetétek kamatai jellemzően adómentesek. **hamis (1 pont)**
- e) Az állam a feladatai ellátásához a piacon szerzi be az erőforrásokat. **igaz (1 pont)**

4. Szerelő apu egy gyárban dolgozik. A munkabére két részből tevődik össze. Havi bruttó alapbére 130 000 forint, és ezen felül minden darab termékért, amit elkészít, még kap bruttó 4 000 forintot. Márciusban 90 darab terméket készített el, és 160 órát dolgozott.

a) Számítsátok ki Szerelő apu március havi bruttó bérét! (2 pont)

$$130\ 000 + 90 \times 4\ 000 = 490\ 000$$

- b) Amikor Szerelő apu munkába állt a gyárban, köthetett volna úgy is munkaszerződést, hogy csak órabérben dolgozik. Ekkor a bruttó órabére 3 000 forint lett volna. Anyagilag jobban járt volna márciusban, ha inkább órabéres munkaszerződése lenne? (2 pont)

Nem járt volna jobban, mert akkor csak $160 \times 3\,000 = 480\,000$ forint lenne a bruttója.

- c) Mennyi lesz Szerelő apu nettó bére, ha a személyi jövedelemadó előleg mértéke 15%, a társadalombiztosítási járulék mértéke pedig 18,5%? (3 pont)

$490\,000 - (490\,000 \times 0,15 + 490\,000 \times 0,185) = 325\,850$

- d) A következő szöveget nagyon figyelmesen olvassátok el, értelmezzétek, majd válaszoljatok a kérdésre!

A személyi jövedelemadóból kedvezmény vehető igénybe. A kedvezmény mértéke gyermekenként havonta

- ha egy gyermek van a családban 10 ezer forint,
- ha két gyermek van a családban 20 ezer forint,
- ha három vagy több gyermek van a családban 33 ezer forint.

Hány forinttal többet vihetne haza Szerelő apu a c) feladatrészben kiszámítotthoz képest, ha két gyermek után venne igénybe adókedvezményt? (4 pont)

40 000 forinttal

5. A felsorolt állítások közül válasszátok ki az igazakat! (minden hibás válasz -1 pont, de 0 pont alá nem mehet)

- a) Magyarországon munkanélküli segély nincs, álláskeresési járadéknak hívják azt a juttatást, amit a munkanélküliek kapnak, amikor munkanélkülivé válnak.
- b) Az álláskeresési járadék 90 napig vehető igénybe.
- c) A minimálbér egységesen vonatkozik bármely gazdasági ágazatra és szakmára, a dolgozók iskolai végzettségétől függetlenül.
- d) A vállalatoknak és más munkáltatóknak a bruttó bérek után még adót is kell fizetniük, ezt szociális hozzájárulási adónak nevezik.
- e) A családi pótlék nagysága függ a gyermekek számától, de nem függ a gyermekek egészségi állapotától.
- f) A munkanélküli szülők nagyobb összegű családi pótlékot kapnak, mint a munkahellyel rendelkezők.
- g) Ha egy cég csődbe jut, és vagyona nem elegendő minden tartozásának rendezésére, akkor a meglévő vagyomból első helyen a munkavállalók bérét kell kifizetni.
- h) A 25 év alatti fiataloknak a munkajövedelmükből csak akkor kell személyi jövedelemadót fizetniük, ha az éves keresetük meghaladja az országos átlagbért.

Igaz állítások betűjele: a), b), d), g), h)

6. Írjátok be a hiányzó szavakat a következő mondatokba!

Az állam az a legfőbb ...**(hatalommal)**... rendelkező intézményrendszer, amely egy ország lakosságának életét irányítja. **(1 pont)**

Az állam által beszedett pénz leggyakoribb formáját ...**(adónak)**... nevezzük. **(1 pont)**

Azok, akik kikerülnek az állami szabályozást, és adózás szempontjából rejtve maradnak az állam elől, a ...**(feketegazdaságba)**... tartoznak. **(3 pont)**

Magyarországon az Állami Számvevőszék (ÁSZ) a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv. Feladata, hogy minden olyan területet (szervezetet, céget) vizsgáljon, amely ...**(közpénzt)**... kezel vagy használ fel. **(2 pont)**

Azt a „pénztárcát”, amelyben az állam a közpénzt tartja, és amelyikből a közösség kiadásait fizeti, ...**(államháztartásnak)**... nevezzük. **(2 pont)**

7. Boltos anyu pénztáros egy élelmiszerüzletben. A bruttó alapfizetése 380 000 forint, ami az egy hónapban ledolgozott napokra jár. Vasárnapi munkavégzés esetén azonban az arra a ledolgozott napra jutó bérét a vállalat 60%-kal megemeli. Boltos anyunak márciusban 20 ledolgozott napja volt. Mennyi volt Boltos anyu bruttó bére márciusban, ha két vasárnapon dolgozott, és ezen kívül nem volt semmilyen túlórája, hiányása, ami a bérét befolyásolta volna?

Egy napra jutó bér: $380\ 000/20=19\ 000$ **(1 pont)**

A 18 normál napra jutó bér: $18 \times 19\ 000=342\ 000$ **(2 pont)**

A 2 vasárnapra jutó bér: $2 \times 19\ 000 \times 1,6=60\ 800$ **(4 pont)**

Összesen: $342\ 000+60\ 800=402\ 800$ **(1 pont)**

8. Beosztó Bálint minden hónapban kap 1 500 forint zsebpénzt, és még megkapja apukája fizetésének 1%-át. Így a zsebpénze 2022-ben 6 300 forint volt. 2023-ban azonban Bálint apukájának a fizetése 15%-kal nőtt. Mennyi lesz most Bálint zsebpénze, ha továbbra is kapja az 1 500 forintot és apukája fizetésének az 1%-át?

Apa régi fizetése: $(6\ 300-1\ 500) \times 100=480\ 000$ **(2 pont)**

Apa új fizetése: $480\ 000 \times 1,15=552\ 000$ **(1 pont)**

Új fizetés 1%-a: $552\ 000/100=5\ 520$ **(1 pont)**

Új zsebpénz: $1\ 500+5\ 520=7\ 020$ **(1 pont)**

9. A vasárnapi búcsúra kis vidámpark települt a falu határába sokféle játékkal. A körhintán, aki kettőt fizet, hármat mehet. Jutka, aki nagyon szereti a körhintát 4 800 forintot fizetett, és 12 kört ment. Mennyibe kerül a körhintán egy kör?

4-szer három kört ment, tehát: $4\ 800/4=1\ 200$ **(2 pont)**

Az 1 200 az két kör ára, amiért hármat mehetett, tehát egy kör 600 forint. **(1 pont)**

10. Egy múzeumban egy év alatt a látogatók száma 70 000 fő volt. Egy látogató átlagosan 2 500 forintért vásárolt jegyet.

a) Hány forint volt a múzeum jegybevétele egy év alatt?

175 millió forint (1 pont)

b) Az államtól is kap a múzeum támogatást, a jegybevétel 80 százalékát. Mennyi pénze van a múzeumnak egy évre a jegybevételből és az állami támogatásból együttesen?

315 millió forint (2 pont)

11. Egy bizonyos cipőfajtát két boltban is azonos áron kínálták, de most mindkét üzletben leértékelés van. Az első üzletben 30%-kal lett olcsóbb, míg a másik üzletben az ár egyharmadát engedték el. Hol érdemes megvenni a cipőt, ha mindkét bolt ugyanakkora távolságra esik a vásárlótól, és ugyanakkora költséggel jut el mindkét boltba? A választ szöveges formában adjátok meg!

Vagy a százalékot kell „törtesíteni”, vagy a törtet „százalékosítani”. Az $1/3$ 33,3 százaléknak felel meg (1 pont), ami nagyobb leértékelés, mint a 30%, tehát a „másik” üzletben érdemes megvenni. (1 pont)

12. Helyezzétek el a felsorolt fogalmakat a megfelelő csoportba! Döntsétek el, hogy az adott kifejezés milyen irányú pénzmozgást eredményezhet! A bankból megy a pénz a háztartásokhoz és a vállalatokhoz (ők az ügyfelek), vagy a háztartásoktól és a vállalatoktól a bankhoz?

betéti kamat, hitelkamat, látra szóló betét, lekötött betét, törlesztőrészlet, késedelmi kamat, készpénzfelvétel díja, kamatjöváírás (minden jó elem 1 pont)

A bankból megy a pénz az ügyfelekhez	Az ügyfelektől megy a pénz a bankhoz
betéti kamat, látra szóló betét, lekötött betét, kamatjöváírás	hitelkamat, törlesztőrészlet, késedelmi kamat, készpénzfelvétel díja

13. Az iskolai adok-veszek napra Bea és Eszter 480 forintért vettek lisztet, 270 forintért tojást, 200 forintért tejet, 540 forintért lekvárt, az egyéb hozzávalókra (ásványvíz, nutella, olaj stb.) még 700 forintot költöttek, és mindezek felhasználásával 30 darab palacsintát készítettek. A palacsinták darabjéért az iskolai vásárban 100 forint kértek, és az összeset eladták. A költségeket és a hasznot is megfelelték. Mennyi volt a nyereségük külön-külön?

Az összes költség: 2 190 (1 pont)

Egy darabra jutó költség: 73 (1 pont)

Egy darabra jutó nyereség: 27 (1 pont)

Összes nyereség: 810 (1 pont)

Nyereség egy emberre 405 (1 pont)